

DŽEJN OSTIN (1775–1817), engleska književnica. Rođena je u Stiventonu, za koji je ostala vezana čitav život. Bila je obrazovanija od većine devojaka svog vremena; pohađala je škole u Oksfordu, Sautemptonu i Redingu. Odbila je da se uda za čoveka koga nije volela, jer, prema njenim rečima, „sve se može istrpeti, samo ne brak bez ljubavi”. Rano je počela da piše, a prvu priču objavila je već sa četrnaest godina. Njena dela su doživela veliki uspeh, iako ih je objavljivala anonimno. Za života je objavila četiri romana: *Razum i osećajnost* (1811), *Gordost i predrasuda* (1813), *Mansfield park* (1814), *Emma* (1815), dok su posthumno objavljene *Nortengerska opatija* (1818), *Pod tuđim uticajem* (1818) i *Lejdi Suzan* (1871). Sva njena dela su ekranizovana, a neka od njih i više puta. Takođe je pisala i poeziju i kraće prozne forme. Umrla je u 41. godini, u Vinčesteru.

b

Džejn Ostin

LEJDI SUZAN

edicija

KIRKA (knjiga br. 16)

preveo

Miloš Mitić

uredništvo, lektura, korektura

Tijana Petković (Kalipso)

Aleksandar Šrbatović

Anja Marković

slika sa korica

„Portret princeze Marije Amelije
od Brazila” – Fridrih Dirk

impresna slika

„Elegantne figure u salonu” – slika
pripisana Alfredu Stivensu

naslov originala

Jane Austen

LADY SUSAN

Delo je napisano verovatno 1793–1794, a prvi put je objavljeno 1871, u *Memoarima Džejn Ostin* Džejmsa Edvarda Ostin-Lija.

sadržaj

I – Lejdi Suzan Vernon g. Vernonu	11
II– Lejdi Suzan Vernon gđi Džonson	13
III – Gđa Vernon lejdi De Korsi	17
IV – G. De Korsi gđi Vernon	21
V – Lejdi Suzan gđi Džonson	23
VI – Gđa Vernon g. De Korsiju	27
VII – Lejdi Suzan Vernon gđi Džonson	31
VIII – Gđa Vernon lejdi De Korsi	35
IX – Gđa Džonson lejdi Suzan Vernon	39
X – Lejdi Suzan Vernon gđi Džonson	41
XI – Gđa Vernon lejdi De Korsi	45
XII – Ser Redžinald De Korsi sinu	47
XIII – Lejdi De Korsi gđi Vernon	51
XIV – G. De Korsi ser Redžinaldu	53
XV – Gđa Vernon lejdi De Korsi	57
XVI– Lejdi Suzan gđi Džonson	61

XVII – Gđa Vernon lejdi De Korsi	65
XVIII – Ista istoj	69
XIX – Lejdi Suzan gđi Džonson	71
XX – Gđa Vernon lejdi De Korsi	75
XXI – Gđica Vernon g. De Korsiju	81
XXII – Lejdi Suzan gđi Džonson	83
XXIII – Gđa Vernon lejdi De Korsi	89
XXIV – Ista istoj	93
XXV – Lejdi Suzan gđi Džonson	103
XXVI – Gđa Džonson lejdi Suzan	109
XXVII – Gđa Vernon lejdi De Korsi	113
XXVIII – Gđa Džonson lejdi Suzan	115
XXIX – Lejdi Suzan Vernon gđi Džonson	117
XXX – Lejdi Suzan Vernon g. De Korsiju	119
XXXI – Lejdi Suzan gđi Džonson	123
XXXII – Gđa Džonson lejdi Suzan	125
XXXIII – Lejdi Suzan gđi Džonson	127
XXXIV – G. De Korsi lejdi Suzan	129
XXXV – Lejdi Suzan g. De Korsiju	131
XXXVI – G. De Korsi lejdi Suzan	133
XXXVII – Lejdi Suzan g. De Korsiju	135
XXXVIII – Gđa Džonson lejdi Suzan Vernon	137
XXXIX – Lejdi Suzan gđi Džonson	139
XL – Lejdi De Korsi gđi Vernon	141
XLI – Gđa Vernon lejdi De Korsi	143
<i>Zaključak</i>	147

I
lejdi suzan vernon
g. vernonu

Langford, dec.

Dragi devere,

Ne mogu više da se odričem zadovoljstva neodazivanjem ljubaznom pozivu da provedem koju sedmicu kod tebe u Čerčilu, koji si mi uputio kada smo se poslednji put videli, te se stoga nadam, ukoliko tebi i gđi Vernon to sada odgovara, da ćeš me za nekoliko dana upoznati sa jetrvom, s kojom toliko dugo želim da se zbližim. Moji predusretljivi prijatelji najsrdačnije me nagovaraju da ostanem ovde, ali njihov gostoljubivi i veseli temperament odviše je društven za moju trenutnu situaciju i duševno stanje;

zato nestrpljivo iščekujem čas kada ćeš me ugostiti u svom divnom ušuškanom domu.

Žudim da me tvoja mila dečica upoznaju i tako sam željna da pridobijem pažnju njihovih srca, koja će mi biti potrebna zbog duhovne istrajnosti, s obzirom na to da se u ovom trenutku razdvajam od kćerke. Dugotrajna bolest njenog dragog oca sprečila me je da joj posvetim pažnju kakvu odgovornost i ljubav jednako nalažu, a imam isuviše razloga za bojazan da guvernanta čijoj sam je brizi poverila nije bila dorašla zadatku. Zato sam odlučila da je smestim u jednu od najboljih privatnih škola u gradu, te ću je tamo ostaviti na putu k vama. Kao što vidiš, uporna sam da me ugostite u Čerčilu. Saznanje da to niste u stanju u meni bi odista ostavilo najbolnije utiske.

Tvoja veoma zahvalna i odana snaja,

S. Vernon

II lejdi suzan vernon gđi džonson

Langford

Draga moja Ališa,

Bila si u zabludi pretpostavivši da do kraja zime neću mrdnuti odavde: žalosti me što moram da ti saopštim koliko si se grdno prevarila, jer retko sam imala priliku da provedem prijatnija tri meseca kao ova koja su upravo protekla. Trenutno ništa ne ide glatko. Ženski deo porodice ujedinio se protiv mene. Predvidela si kako će biti čim se pojavim u Langfordu; a Manoring je bio tako neuobičajeno prijatan da sam i sama bila pomalo zabrinuta. Sećam se kako

sam tokom vožnje ovamo rekla sebi: „Ovaj čovek mi se sviđa; daj bože da iz toga ne ispadne ništa zlo!” Ali odlučila sam da budem razborita, da imam na umu kako sam udovica tek četiri meseca i da budem što smirenija – i takva sam i bila, draga moja; nisam prihvatila da mi se iko udvara osim Manoringa. Izbegavala sam bilo kakvo flertovanje; bezlični su mi svi koji ovde borave, izuzev ser Džejmisa Martina, kome sam poklonila malo pažnje ne bih li ga razdvojila od gđice Manoring. Ali kada bi znali moj motiv ZA TO, oдали bi mi priznanje. Nazvali su me lošom majkom, ali zaveo me je sveti nagon materinske ljubavi, blagodat moje kćerke; a da ta kćerka nije najveća glupača na svetu, možda bih za svoj trud dobila nagradu kakvu zaslužujem.

Ser Džejms je uistinu zaprosio Frederiku, ali ona se tome, budući da je rođena da mi bude kamen o vratu, tako žestoko suprotstavila da sam pomislila kako je pametnije da privremeno odustanem od plana. Više puta sam zažalila što se za njega ne udajem ja, a da to što je mlakonja izaziva za nijansu manju odvratnost svakako i bih, ali moram priznati sebi da sam u tom pogledu prilično romantična i da me puko bogatstvo ne zadovoljava. Posledice svega što se odigralo veoma su neprijatne. Ser Džejms je otišao, Marija se strašno naljutila, a gđa Manoring je nenasno ljubomorna; rečju, toliko je ljubomorna i besna na mene da me

ne bi čudilo da se u izlivu srdžbe požali svom zaštitniku, samo kada bi imala slobodu da mu se obrati – ali po tome mi je tvoj muž saveznik, a najbolji, meni najdraži potez u životu napravio je kada je na venčanju zasvagda raskrstio s njom. Stoga te zadužujem da podgrevaš njegovo nezadovoljstvo. Trenutno smo u jadnom stanju; nikada se jedno domaćinstvo nije više promenilo; čitava porodica je u ratu, a Manoring se jedva usuđuje da progovori sa mnom. Vreme je da odem; zato sam odlučila da ih napustim, i nadam se da ću tokom ove nedelje s tobom provesti jedan prijatan dan u gradu. Ako sam kod g. Džonsona u uobičajenoj nemilosti, onda moraš doći kod mene u Ulicu Vigmor br. 10 – ali nadam se da možda neće biti nužno jer g. Džonson je, uprkos svim manama, čovek kome uvek pristaje ta snažna reč „uvažen”, a poznato je da sam previše bliska s njegovom suprugom, te bi delovalo neprijatno ako bi me omalovažavao.

London mi je usput do tog nepodnošljivog mesta, provincijskog zaseoka, jer odista odlazim u Čerčil. Oprosti, draga moja prijateljice, to mi je poslednje pribežište. Da u Engleskoj postoji neko drugo mesto koje mi je pristupačno, radije bih otišla tamo. Čarls Vernon mi je antipatičan, a od njegove žene zazirem. Ipak, moram ostati u Čerčilu dok ne iskrsne nešto bolje. Moja mlada dama praviće mi društvo do grada gde ću je, dok se malo ne urazumi, ostaviti na staranje

gđici Samers u Ulici Vigmor. Dobro će se uklopiti, pošto su sve devojke iz najboljih porodica. Cena je bezobrazna, puno viša nego što bih se ikada potrudila da platim.

Adieu, telegrafisaću ti čim stignem u grad.

Zauvek tvoja,

S. Vernon

III

gđa vernon lejdi de korsii

Čerčil

Draga majko,

Veoma mi je žao što ti saopštavam kako ne možemo da održimo obećanje da ćemo provesti Božić s tobom; a tu radost uskraćuje nam činjenica koja ne ostavlja priliku da to ikako nadoknadimo. Lejdi Suzan je u pismu svom deveru izrazila nameru da nas gotovo neodložno poseti – i iako je takva poseta po svoj prilici pitanje puke slučajnosti, nemoguće je pretpostaviti koliko će trajati. Nipošto nisam očekivala tako nešto, i trenutno ne umem da razjasnim ponašanje njenog gospodstva. Langford je u svakom

pogledu delovao kao mesto stvoreno za nju, kako po otmenom i skupom životnom stilu, tako i po posebnoj simpatiji koju ona gaji prema g. Manoringu, te ni najmanje nisam očekivala da će nas tako naglo počastvovati prisustvom, iako sam po stepenu bliskosti koji prema nama iskazuje nakon muževljeve smrti neprestano slutila da ćemo u skorijoj budućnosti biti u obavezi da je ugostimo. Smatram da je g. Vernon umnogome bio isuviše ljubazan prema njoj tokom boravka u Stafordširu. Njeno ponašanje prema njemu, nezavisno od njenog karaktera, tako je neoprostivo prepredeno i sebično još otkada je pokušala da osujeti naš brak, da bilo ko manje ljubazan i blag od njega nikako ne bi mogao preći preko toga; i iako joj je kao udovi njegovog brata u teškim okolnostima bilo ispravno pružiti novčanu pomoć, ne mogu da se otmem pomisli kako je njegovo uporno pozivanje da nas poseti u Čerčilu krajnje izlišno. Međutim, kako je sklon da o svakome misli najbolje, njena vidljiva tuga i ispoljavanje žaljenja, kao i uopšteno razumni zaključci, bili su dovoljni da mu smekšaju srce i zaista ga uvere u njenu iskrenost. Ali što se mene tiče, još uvek sam nepoverljiva; i shodno samouverenosti s kojom njeno gospodstvo piše, neću biti načisto dok bolje ne shvatim šta smeru ovom posetom. Stoga, draga moja gospođo, možeš pretpostaviti s kakvim osećanjima iščekujem njen dolazak. Imaće priliku da ispolji svoju čuvenu zavodljivost kako bi pridobila ma i delić moje pažnje; a ja ću svakako nastojati da se

odbranim od takvog uticaja, ako ne i da tome dodam nešto još suštastvenije. Ona iskazuje najjstrajnu želju da se zbliži sa mnom i pominje moju decu u veoma plemenitom tonu, ali nisam baš tako skromne pameti da pomislim kako bi žena koja se prema sopstvenom detetu ponašala nemarno ako ne i bezobzirno, trebalo da se veže za bilo koje od moje dece. Pre nego što dođe kod nas, smestiće gospođicu Vernon u školu, što me raduje kako zbog gospođice, tako i zbog mene same. To što će biti odvojena od majke svakako će joj ići samo u korist; a šesnaestogodišnjakinja s tako rđavim obrazovanjem ovde ne bi ni bila baš poželjno društvo. Znam da Redžinald odavno želi da sretne tu očaravajuću lejdi Suzan, i računamo na to da će nam se uskoro pridružiti. Drago mi je što čujem da se otac dobro drži, puno ljubavi itd.

Ketrin Vernon

IV
g. de korsi
gđi vernon

Parklends

Draga sestro,

Čestitam g. Vernonu i tebi što ćete ugostiti najveštiju koketu u Engleskoj. Kao prilično čuvenog zavodnika, uvek su me učili da je poštujem; ali nedavno sam naćuo neke pojedinosti o njenom ponašanju u Langfordu koje potvrđuju kako se ona ne ogranićava na onu vrstu otvorenog flertovanja koje prija većini ljudi, već stremi još slasnijem zadovoljenju u vidu unesrećivanja cele porodice. Ponašanjem prema g. Manoringu izazvala je ljubomoru i ojađenost njegove supruge, a udvaranjem mladiću koji je prethodno bio

u vezi sa sestrom g. Manoringa, ljupku devojkicu lišila je ljubavnika. Sve ovo saznao sam od g. Smita, koji odskora živi u mom susedstvu (ručavam s njim kod *Hersta i Vilforda*) i upravo se vratio iz Langforda gde je u kući s njenim gospodstvom proveo dve nedelje, te je shodno tome veoma pouzdan izvor.

Kakva li je to žena! Čeznem da je upoznam, i svakako ću prihvatiti vaš ljubazni poziv ne bih li stekao predstavu o tim očaravajućim moćima koje su za svašta kadre – da istovremeno, u istoj kući pridobiju simpatije dvojice muškaraca od kojih nijedan nema tu slobodu da ih ispolji – i sve to bez pomoći mladalačkog šarma. Raduje me što znam da gđica Vernon ne dolazi sa svojom majkom u Čerčil, pošto ne poseduje manire koji bi je preporučili, i prema priči g. Smita jednako je glupa i tašta. Tamo gde se gordost i glupost sjedine, ne može biti prikrivanja dostojnog pažnje i gđica Vernon biće predmet postojanog prezira; ipak, kad sve saberem, lejdi Suzan odlikuje zadivljujući stepen prepredenosti čijem bi ispoljavanju zasigurno bila milina prisustvovati. Ubrzo ću biti s vama, tvoj odani brat,

R. De Korsi

V
lejudi Suzan
gđi Džonson

Čerčil

Draga Ališa,

Primila sam tvoju poruku neposredno pre odlaska iz grada i raduje me što sam uverena da g. Džonson nije ništa posumnjao u pogledu sinoćnjeg sastanka; nesumnjivo je bolje držati ga u potpunom neznanju; pošto bi se uzjogunio, čovek mora da ga prevari. Ovde sam stigla bezbedno i nemam razloga da se požalim na g. Vernonov doček; ipak, moram da priznam da nisam podjednako zadovoljna ponašanjem njegove gospođe. Vaspitana je zaista besprekorno i ostavlja utisak savremene žene, ali njeno ponašanje

ne može me dovesti u zabludu da sam joj simpatična. Htela sam da bude oduševljena mnome. Bila sam umiljata koliko je god to u datim okolnostima bilo moguće – ali uzalud. Ne dopadam joj se. Istine radi, uzmemo li u obzir da se donekle JESAM potrudila da sprečim devera da se oženi njome, taj manjak srdačnosti ne iznenađuje previše – ali ipak ilustruje jedan uskogrud i osvetoljubiv duh koji mi zamera zbog nauma kojim sam pre šest godina bila zaokupljena, a na kraju se nije ni ostvario.

Ponekad se kajem što Čarlsu nisam dozvolila da kupi zamak Vernon kada smo bili primorani da ga prodamo, ali bile su to nepovoljne okolnosti, posebno jer je do prodaje došlo upravo u vreme njegovog venčanja – i svi bi trebalo da poštuju delikatnost tih osećanja koja nisu mogla podneti da se dostojanstvo mog muža sroza time što će njegov mlađi brat doći u posed porodičnog imanja. Da su se stvari mogle udesiti tako da preduprede neminovnost našeg odlaska iz zamka, da smo mogli da živimo sa Čarlsom i održimo ga u statusu neženje, ne bih ni pomislila da nago-varam muža na prodaju; ali Čarls je tada bio na pragu ženidbe sa gđicom De Korsi, i događaji su mi dali za pravo. Ovde ima dece u izobilju, i kakvu bih dobit imala od njegove kupovine Vernona? To što sam ga sprečila možda je kod njegove žene stvorilo nepovoljan utisak – ali tamo gde ima sklonosti ka odbojnosti, motiv nikad neće zafaliti; a u pogledu novčanih

pitanja, to ga nije odvratilo da mi bude od velike koristi. Odista ga uvažavam, tako je lako obrlatiti ga!

Kuća je kvalitetna, nameštaj moderan, i sve odiše izobiljem i otmenošću. Sigurna sam da je Čarls veoma bogat; kad čovek jednom spomene njegovo ime u banci, novac samo pljušti. Samo, oni nemaju pojma šta će sa svojim bogatstvom, veoma retko se druže, a u London odlaze isključivo poslom. Pravićemo se što glupljim. Nameravam da pridobijem jetrvinu naklonost preko dece; već im svima znam imena, i sa izrazitom taktičnošću zbližiću se posebno s jednim od njih, malim Frederikom, koga stavljam u krilo i jadicujem zbog njegovog voljenog strica.

Jadni Manoring! Ne treba ni da ti spominjem koliko mi nedostaje, kako mi je neprestano u mislima. Kada sam stigla ovde, zatekla sam njegovo tužno pismo prepuno žalopojki na suprugu i sestru i jadicovki nad okrutnošću sudbine. Vernonovima sam poturila da je pismo od njegove žene, a kada ja njemu budem pisala, moraću to da činim pod tvojim imenom.

Zauvek tvoja,

S. Vernon

VI
gđa vernon
g. de korsiju

Čerčil

Dakle, dragi moj Redžinalde,

Videla sam to opasno stvorenje i moram ti ga neka-ko opisati, iako se nadam da ćeš uskoro imati priliku da i sam stvoriš sud o njoj. Zaista je izuzetno privlačna. Koliko god ti relativizovao zavodljivost dame koja više nije u cvetu mladosti, moram sa svoje strane da ustanovim kako sam retko viđala tako lepu ženu kao što je lejdi Suzan. Njena lepota je diskretna, oči su joj nežne sive boje i crnih trepavica; a iz njene pojave teško bi se dalo pretpostaviti da joj je više od dvadeset pet, mada mora da je bar deset godina starija.

Svakako joj se neću diviti, iako sam stalno slušala kako je prelepa; ipak, ne mogu da se otmem utisku kako poseduje neuobičajeno jedinstvo sklada, inteligencije i ljupkosti. Obraća mi se tako pitomo, iskreno, čak i srdačno, i da ne znam koliko me mrzi zbog udaje za g. Vernona, i da se nikada nismo upoznale, mogla bih je zamisliti kao blisku prijateljicu. Verujem kako je čovek u stanju da poveže samouvereno ophođenje sa koketiranjem, i očekuje da je drzak govor neizostavno odlika isto takvog duha; bar sam ja bila spremna na nepristojan stepen samouverenosti s njene strane; ali njeno držanje je krajnje milo, a glas i maniri dražesno krotki. Žao mi je zbog toga, jer šta je drugo u pitanju nego obmana? Nažalost, isuviše dobro je poznajem. Oštroumna je i dopadljiva, obdarena svim onim veštinama koje razgovor čine prijatnim, i veoma lepo priča veselo baratajući jezikom za koji smatram da se odveć često koristi ne bi li crno predstavio kao belo. Iako sam tako dugo bila uverena da je suprotno, već me je gotovo ubedila da je žarko privržena svojoj kćerki. O njoj govori s toliko nežnosti i zabrinutosti, tako gorko jadikuje jer je zapostavila njeno obrazovanje, što je, međutim, predstavila kao potpunu neizbežnost, te sam, ne bih li se sprečila da poverujem u sve što kaže, bila primorana da se prisetim koliko je uzastopnih proleća njeno gospodarstvo provelo u gradu dok je njena kći čamila u Stanfordširu, prepuštena staranju nimalo visprenijih sluškinja ili guvernantki.

Ako njeno ponašanje ima takav uticaj na moju ozlojeđenu dušu, onda možeš misliti koliko snažnije deluje na velikodušnu narav g. Vernona. Volela bih da mogu biti smirena kao on; da je izbor da Langford zameni Čerčilom bio zaista njen, i da nije tamo boravila tri meseca pre nego što je ustanovila da način života njenih prijatelja ne priliči situaciji u kojoj se nalazi ili njenim osećanjima, možda bih i poverovala da bi je uzrujanost zbog gubitka takvog muža kao što je bio g. Vernon, prema kome se nipošto nije ponašala besprekorno, mogla navesti na želju da se bar privremeno skrasi. Ali ne mogu smetnuti s uma dužinu njenog boravka kod Manoringovih, a kada razmislim o načinu života koji je vodila s njima, drugačijeg od onog kome sada mora da se povinuje, mogu samo da nagađam kako ju je želja da uspostavi ugled nekoga ko sledi ispravan put, mada zakasnela, navela na odlazak iz porodice u kojoj se zapravo osećala veoma srećnom. Priča tvog prijatelja, g. Smita, ipak ne može biti sasvim tačna, pošto se ona redovno dopisuje s gđom Manoring; u svakom slučaju, zvuči preterano; gotovo je nemoguće da je istovremeno uspela tako debelo da nasamari dvojicu muškaraca.

Tvoja itd.

Ketrin Vernon